

Vážená pani
Mgr. Jana Žitňanská
predsedníčka výboru NR SR
pre sociálne veci
Národná rada Slovenskej republiky
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava 1

Váš list zo dňa

Naše číslo

Vybavuje/linka

Bratislava

893/1146/2021/RSS

Ištoková/635

21.01.2021

Vážená pani predsedníčka,

Rada pre štátnu službu (ďalej len „Rada“), zriadená zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“) ako nezávislý koordinačný a monitorovací orgán na ochranu princípov štátnej služby, je v rámci svojej pôsobnosti oprávnená predkladať Úradu vlády SR návrhy na zmenu alebo doplnenie právnych predpisov upravujúcich výkon štátnej služby, vrátane predloženia stanoviska k prebiehajúcim legislatívnym procesom.

Vzhľadom na to, že Rada zodpovedá za svoju činnosť Národnej rade SR (ďalej len „NR SR“), máme za to, že stanoviská k právnym predpisom upravujúcim výkon štátnej služby s cieľom zlepšovania fungovania štátnej služby môže Rada predkladať aj Národnej rade SR, a to prostredníctvom svojho gestorského výboru, teda výboru NR SR pre sociálne veci, ktorého ste predsedníčkou.

V súčasnosti bol do NR SR predložený poslanecký návrh zákona poslancov Lukáša Kyselicu, Jany Majorovej a Petra Kremského, ktorým sa dopĺňa zákon č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh“). Obsahom tohto návrhu je zmena spôsobu obsadzovania štátnozamestnaneckých miest vedúcich odborov okresných úradov, a to takým spôsobom, že doterajší systém výberových konaní má byť nahradený priamym vymenúvaním a odvolávaním vedúcich odborov okresného úradu prednostami okresného úradu na návrh príslušného ministra alebo predsedu ostatného ústredného orgánu štátnej správy.

Rada považuje návrh za nezlučiteľný so základnými princípmi štátnej služby, nakoľko je, podľa názoru Rady, v rozpore s princípom transparentného zamestnávania podľa článku 3 zákona o štátnej službe, s princípom profesionality podľa článku 6 zákona o štátnej

službe, s princípom stability podľa článku 8 zákona o štátnej službe a s princípom rovnakého zaobchádzania podľa článku 9 zákona o štátnej službe. Rada ako nezávislý koordinačný a monitorovací orgán na ochranu princípov štátnej služby považuje za svoju povinnosť na tieto rozpory upozorniť.

Prvoradým cieľom zákona o štátnej službe, prijatého v roku 2017, bolo zvýšenie profesionality a odpolitizovanie štátnej služby, čo sa okrem iného udialo aj odstránením možnosti odvolania vedúcich štátnych zamestnancov bez udania dôvodu. Podľa prieskumu Rady za najväčšie problémy štátnej služby považujú štátni zamestnanci politizáciu a nestabilitu štátnej služby a problémy súvisiace s manažmentom ľudských zdrojov. Odpolitizovanie štátnej služby by, podľa značného počtu z nich, prilákalo do štátnej služby a stabilizovalo v nej oveľa viac kvalitných štátnych zamestnancov. Rada na túto skutočnosť upozorňovala už v Správe o stave a vývoji štátnej služby na Slovensku vypracovanej za rok 2018. Taktiež poznatky Rady z prešetrovania podnetov občanov alebo štátnych zamestnancov o porušení princípov štátnej služby služobným úradom alebo o porušení Etického kódexu štátneho zamestnanca preukazujú, že manažérske zručnosti vedúcich zamestnancov nie sú na dostatočnej úrovni a vyžadujú dlhodobšie vzdelávanie.

Rada si, v rámci svojho niekoľkoročného pôsobenia, uvedomuje, že získanie odborníkov na špecializované činnosti na úrovni miestnej štátnej správy je problém. Ako vyplýva zo Správy o stave a vývoji štátnej služby na Slovensku vypracovanej Radou už za rok 2018, namiesto výberu sa robí skôr „nábor“. Poslaneckým návrhom sa namiesto posilnenia motivácie odborníkov uchádzať sa o štátnu službu zavádza spôsob, ktorý ide na úkor profesionalizácie a úplne odstraňuje možnosť odborníkov o tieto miesta férovo súťažiť. Výberové konania v súčasnosti stanovujú odborné kritériá na miesta vedúcich odborov okresných úradov zastrešujúcich výsostne odbornú agendu (školsťvo, živnostenské podnikanie, kataster a ďalšie). Práve transparentné výberové konanie umožňuje preveriť ich odbornosť, manažérske zručnosti, ale aj osobnostné predpoklady a zaručuje možnosť každého, kto splní potrebné požiadavky, uchádzať sa o túto funkciu, čo prispieva k profesionalizácii štátnej služby na Slovensku.

Poznatky Rady tiež ukazujú, že samotní prednostovia sa v problematike štátnej služby nie celkom dostatočne orientujú. K týmto poznatkom Rada dospela na základe stretnutia s novovymenovanými prednostami okresných úradov v septembri 2020. Zúčastnené strany sa už v tom čase zhodli na potrebe vytvorenia širšieho priestoru na podrobnejšiu diskusiu o témach štátnej služby a dohodli sa na vzájomnej spolupráci a s tým súvisiacej potrebe ďalšieho stretnutia. Vzhľadom na pandemickú situáciu dohodnuté stretnutie nebolo možné uskutočniť, avšak Rada je, po upokojení situácie, naďalej ochotná a pripravená s prednostami okresných úradov spolupracovať a byť tak nápomocná pri zlepšovaní fungovania štátnej služby na Slovensku.

Súčasne si Rada v tejto súvislosti dovoľuje upozorniť aj na skutočnosť, že návrhom by sa problém nedostatočnej orientácie v problematike štátnej služby mohol preniesť aj do odborných činností a práce so štátnymi zamestnancami na nižšej úrovni štátnej služby. Súčasne by tento návrh tým, že zavádza možnosť odvolávania vedúcich odborov prednostami v závislosti od volebných cyklov, mohol viesť k destabilizácii štátnej služby na úkor kontinuity a dlhodobého odborného plnenia služobných úloh.

V prechodných ustanoveniach návrhu sa počíta so zrušením súčasných štátnozamestnaneckých miest vedúcich zamestnancov a v dôsledku toho aj s výpoveďami štátnym zamestnancom, ktorí na týchto štátnozamestnaneckých miestach pôsobia. Z pohľadu Rady tak nemožno vylúčiť

riziko straty kvalifikovaných zamestnancov, na ktorých boli napríklad v súvislosti so vzdelávaním vynakladané nemalé verejné finančné prostriedky.

Uvedený návrh, podľa názoru Rady, neprispieje v dostatočnej miere k riešeniu problémov, ktoré miestna štátna správa v súčasnosti pociťuje. Z doterajších poznatkov Rady vyplýva, že ide o špecifickú oblasť, ktorá si vyžaduje zvýšenú pozornosť. Rada preto odporúča zamerať sa v tejto súvislosti najmä na skutočnosť, že napriek tomu, že za chod okresných úradov a personálne riadenie zodpovedajú prednostovia okresných úradov, nemajú na to za súčasnej situácie v rukách dostatočné nástroje (výberové konania či odmeňovanie zamestnancov) a aj ďalšie procesy súvisiace napríklad s technickým či materiálnym vybavením sú zdĺhavé a nepružné. Rada vidí riešenie tejto situácie skôr v posilnení kompetencií prednostov okresných úradov tým, že ministerstvo vnútra, ako služobný úrad, deleguje vo väčšej miere niektoré svoje kompetencie v rámci štátnozamestnaneckých vzťahov na prednostov okresných úradov, umožní im tým aktívne sa podieľať na riadnom fungovaní okresných úradov a súčasne za to prevziať osobnú zodpovednosť.

Naše stanovisko a návrhy sme pripravení v prípade záujmu prediskutovať aj osobne.

S pozdravom

JUDr. Pavol Tkáč
predseda Rady pre štátnu službu

Na vedomie:
Ing. Július Jakab
vedúci Úradu vlády SR

ÚRAD VLÁDY SR

21 -01- 2021

PODATEĽŇA